

PROTOKÓŁ

ze spotkania otwierającego w sprawie Programów ochrony powietrza dla stref województwa śląskiego:
gliwicko-mikołowskiej i częstochowsko-lublinieckiej.

W dniu 27 kwietnia 2011 roku w Katowicach odbyło się spotkanie otwierające proces przygotowania „Programów ochrony powietrza dla stref gliwicko-mikołowskiej i częstochowsko-lublinieckiej”. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego, WIOŚ w Katowicach, firmy ATMOTERM S.A. (przygotowującej Programy) oraz przedstawiciele władz stref i inni zgodnie z załączoną listą obecności.

Spotkanie rozpoczął dyrektor Ziara krótkim wprowadzeniem dotyczącym przyczyn przygotowywania POP dla dwóch stref (gliwicko-mikołowskiej i częstochowsko-lublinieckiej). Nadmienił, że z poprzedniego opracowania Urząd Marszałkowski jest średnio zadowolony z powodu ubogości wdrożenia POP. Stwierdził, że „bez zmian prawnych ciężko będzie osiągnąć oczekiwane efekty”. Ustawodawca szykuje kary za nieosiągnięcie zakładanych efektów. Województwo śląskie uczestniczy w spotkaniach wraz z innymi województwami, w panelu, którego zadaniem jest uświadomienie ustawodawcy, że bez wprowadzenia odpowiednich narzędzi prawnych, umożliwiających ograniczenie „niskiej emisji” nakładanie kar nic nie da. Dyrektor zaprosił zebranych do wspólnego wprowadzania narzędzi, bo wdrażanie POP leży po stronie gmin. Zapewnił, że Urząd Marszałkowski daleki jest od postawy, że trzeba uchwalić POP, a reszta jest sprawą gmin.

Przedstawicielka firmy ATMOTERM S.A., Aneta Lochno, przedstawiła informacje o sposobie pracy nad przygotowaniem POP i o jego głównych założeniach. Poprosiła o wnoszenie uwag na przygotowanych do tego kartach rozdanych uczestnikom spotkania. Zapewniła, że uwagi te będą analizowane i mogą znaleźć się w opracowywanym dokumencie, a na pewno znajdzie się w nim odniesienie do uwag wniesionych na wszystkich etapach pracy.

W dalszej części wystąpienia dokonała prezentacji Programu omawiając w szczególności:

- cel spotkania,
- stan jakości powietrza na Śląsku
- organizację projektu (harmonogram prac)
- wymagania dotyczące jakości powietrza zgodnie z przepisami polskimi oraz dyrektywą Cafe wyjaśniając, że stan właściwy należało osiągnąć w 2005 roku
- szkodliwość pyłu zawieszonego PM10 i jego wpływ na zdrowie ludzi
- stan jakości powietrza, skalę przekroczeń poziomów dopuszczalnych pyłu PM10,
- główne przyczyny złej jakości powietrza: „niska emisja” i transport samochodowy (nadmieniła, że UE opracowuje koncepcje transportu, która zakłada, że transport publiczny w miastach w całości ma być oparty o paliwa ekologiczne),
- jakie elementy zawierać będzie opracowywany dokument, na co kładziony jest nacisk, w tym:
 - ✓ wstępne propozycje zmian prawnych, które umożliwią realizację POP i realną poprawę stanu jakości powietrza,
 - ✓ opracowanie zestawu działań krótkoterminowych,
 - ✓ spotkania informacyjne i ich tematyka,
 - ✓ propozycje proponowanych działań naprawczych.

Po prezentacji założeń obecnie opracowywanego POP dyrektor Ziara przedstawił krótko losy zmian ustawy odpadowej, której przepisy (ze względu na problem spalania odpadów w piecach domowych) mogą mieć pośredni wpływ na stan jakości powietrza. Urząd Marszałkowski uczestniczy w procesie zmian w/w ustawy. Podstawowe zmiany:

- w zasadzie przesądzony jest fakt przekazania odpadów gminom,
- dyskusja toczy się o spójność innych przepisów z ww., tak aby powyższy nie był przepisem martwym,
- obowiązek przygotowania PGO dla całego województwa spadnie na Urząd Marszałkowski, co wymagać będzie dużego poziomu szczegółowości,
- w PGO trzeba będzie wskazać instalacje i urządzenia do wykorzystania oraz unieszkodliwiania w tym składowania odpadów,
- wspólnym problemem będzie utworzenie tzw. Regionów, które będą posiadać własne składowiska regionalne,

- przepisem przesądzającym będzie definicja regionalnej instalacji.

Kolejnym punktem spotkania była dyskusja uczestników. Przebieg dyskusji oraz uwagi i wnioski uczestników spotkania:

1) Lidia Kubicka – WIOŚ w Katowicach

Zwróciła uwagę zebranych, że prezentowane mapy z 2006 roku, na których w części stref nie było przekroczeń spowodowane były brakiem w tych strefach stanowisk pomiarowych. Zgodziła się z analizą przyczyn stanu złej jakości powietrza – decydujące znaczenie ma tu „niska emisja”. Postulowała, aby w POP więcej uwagi poświęcić uwzględnieniu warunków meteo i ich wpływu na stan jakości powietrza.

2) Dyrektor Głównkowski – Urząd Marszałkowski

Wystąpił z prośbą o zgłaszanie problemów i barier w realizacji POP. Szczególnie dotyczy to działalności Urzędów Skarbowych w przypadkach dofinansowywania działań naprawczych u osób fizycznych (np. wymiana kotła), ale także utrudnień stawianych gminom przez Regionalne Izby Obrachunkowe.

3) RDOŚ

RDOŚ zajmuje się głównie nowymi inwestycjami i obserwuje, że powstające nowe instalacje wkomponowują się w stan istniejący, wykazując w analizach, że nie będą powodowały przekroczeń, tymczasem przekroczenia już są. Zgłoszono postulat, aby w POP nakazano zamieszczanie w planach zagospodarowania przestrzennego zapisów wykluczających paliwa stałe w nowych inwestycjach na obszarach gdzie występują przekroczenia norm zanieczyszczeń w powietrzu.

4) Robert Nowak – wójt gminy Przyrów

Zwrócił uwagę, że małe gminy nie mają środków na działania kontrolne. Lepszym rozwiązaniem (niż kontrolowanie) jest wprowadzenie mechanizmów finansowych zachęcających do paliw niskoemisyjnych (np. zwrot części akcyzy za gaz czy olej). Postulował umieszczenie w POP sugestii dotyczących możliwości dofinansowania przez WFOŚiGW w Katowicach wniosków indywidualnych mieszkańców z każdej gminy, a nie tylko z tych, które przygotowały PONE i dofinansowują na swoim terenie wymiany kotłów.

Zwrócił również uwagę, że nie można zupełnie wykluczyć dofinansowania pewnych inwestycji (np. kolektory) z powodu uzyskiwania niewielkiego efektu ekologicznego. Lepsze byłoby zróżnicowanie dofinansowania w zależności od osiąganego efektu (np. działania efektywne 80% dofinansowanie, mało efektywne – 20% dofinansowania).

5) Dyrektor Głównkowski – Urząd Marszałkowski

Zwrócił uwagę, że tego rodzaju kwestie ma wyjaśnić przeprowadzana w ramach POP analiza ekonomiczna. Jej zadaniem jest wskazanie odpowiedniej alokacji środków finansowych.

6) Iwona Grygiel – UM Łaziska Górne

Pytała czy przewiduje się, żeby gminy mogły starać się o fundusze na promocje POP, żeby cały ciężar finansowy nie spadł na gminy.

Odpowiadając dyrektor Ziara stwierdził, że są na to środki w WFOŚiGW w Katowicach.

7) Urząd Gminy Woźniki

Zwrócił uwagę, że Starostwa posiadają wiedzę o sposobie ogrzewania budynków indywidualnych na etapie projektu. Brak informacji o tym co dzieje się później, bo nadzór budowlany nie gromadzi informacji o tym zostało faktycznie wybudowane. Na etapie eksploatacji dalej może dochodzić do zmian instalacji i też nadzór nie jest o tym powiadamiany.

8) Urząd Gminy Przystajń

Zauważył, że służby kominiarskie na etapie przeprowadzania przeglądów kominiarskich mogą odnotowywać sposób ogrzewania budynków. Zatem właściwe byłoby dokonanie takich zmian w prawie, które zobowiązywałyby kominiarzy do przekazywania tych informacji do gminy czy powiatu.

9) Burmistrz (?)

Konieczne jest stworzenie takich mechanizmów, aby mieszkańcy mieli środki finansowe zarówno na inwestycję jak i potem na eksploatację ogrzewania niskoemisyjnego. Podkreślił, że bardzo delikatna jest kwestia stawiania bardzo ostrych wymogów inwestorom, bo mogą odejść do innej gminy.

10) Andrzej Włodarczyk (?)

Mówiąc o kwestii dofinansowania działań naprawczych stwierdził, że udział w konkursach na dofinansowanie pochłania bardzo dużo czasu i energii, a dodatkowo na efekt (rozstrzygnięcie) trzeba bardzo długo czekać. Podkreślił, że pauperyzacja społeczeństwa oraz utrudniona w niektórych gminach dostępność gazu sprawia, że jest to rozwiązanie często bardzo drogie i istotne znaczenie mają koszty eksploatacyjne.

11) Bogdan Praski – gmina Panki

Wracając do kolektorów słonecznych zaznaczył, że pomimo ich małej efektywności ekologicznej są one istotnym elementem w redukowaniu strumienia odpadów spalanych w piecach domowych w lecie, gdyż wtedy takie „paliwo” jest wystarczające do podgrzania wody.

Zadał pytanie czy ktoś będzie kontrolował sprzedawców węgla czy eko-groszku, bo cena tych paliw rośnie, a jakość systematycznie spada. Wskazał konieczność dotowania paliw faktycznie ekologicznych, jak np. gaz.